

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 22.

Lýsingarprísir fyrri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 28. mai 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagð á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

„Dagblaðið“ og fiskasøla okkara.

Tað var nakar, ið segði, at ein skuldi bara spekulera í fólksins fávitsku.

Hetta tykist »Dagblaðið« at hava tikið til eftirtektar, eftir sum tað skrivar og »greiðir« víðurskiptini fyrri lesarum sínum. Ikki ein tvískilling gevur tað fyrri fólksins hugsunarævni. Men... ja, logið, um tað ikki kemur at kenna sviðan av síni láglyndi-spekulatið — og kenna hann í ólukkumáta! So grelliga, so óstortsliga — og so lókasliga tað selir víðurskiptini á høvðið. Valla miðalgávaður maður, ið ikki dugir at gjøgnumskoða og skilja, hvussu illavorðið hetta blað endavendir øllum, ið ikki er skorið og sniðað eftir nazistiskum-fascistiskum sniði.

Sum nú blaðsins ófatiliga endavendan av ríkisstjórnarinnar luti í fiskasøluni!

Ríkisstjórnin einans flokir og tannar og spillir Føroyinganna sølu av fiskinum! So koyrir blaðið á. Ja, tað aftur seg ikki við at bríða ríkisstjórnini, at hon ikki hevur blandað seg uppí dómstólanna støðu til trættuna um teir spansku trolararnar, ið liggja í Danmark. Dómurinn gekk fólkalokksmonnum í Spania til vildar. Tað var hesum ið ríkisstjórnin Stauning skuldi forða! heldur blaðið. Tað er jú nazistiskt. Nazistarnir lata sum kunnugt dómarnar dóm eftir sum tað tenir nazistiskumflokks-interessum. At Stauning og Norðlendingar í síni heild ikki dansa eftir nazistiskum rættarreglum orkar blaðið ikki at melta.

Ríkisstjórnin, røpar blaðið, hon bara spillir — við vilja, hvat tá! — oyðir allan úttanríkis-handilin hjá Føroyingum. Burtur við allari uppleggjan allari innblanding av Stauningi, valutacentrali! Soleiðis hevur tað við tjúkkum og feitum stavum trúttað í longri tíð.

Sig so, at blaðið ikki torir at vera fávitskul og rokna við, at fólk skal taka hesa tess fávitskutu framferð fyrri góða vøru, ja, prima vøru, beinleiðis valflesk, sum tað roknar við — ja, tað tryr tí óivað! — at allir tess færoyskir lesarar vilja gloypa.

Men hvar vaknaði Jeppe? Og so sanniliga, vit ivast ikki, at tað kemur at kenna risið, tað hevur gjørt til aðrar, kenna tað sviða í sínum egna enda. Ti

Føroyingar eru sjálvandi eingir býttlingar. Teir skilja til fællar, hvussu landið liggur, skilja, hvussu »Dagblaðið« ikki aftur seg við at spæla hazard við teirra livisinteressum.

Flestir menn eru greiðir yvir, hvussu korini eru fyrri okkara fiskahandli.

Teir vita, at Føroyingar ikki, sum nú stendur til, av egnum ávum kundu selt teirra salt- og klippfisk.

Alt, sum vit hava selt til Spania, Italia, Grekenland — og prísirnir mega sigast at hava verið sera góðir — hava vit selt fyrri vorubýti. Men tað hava ikki verið vit sjálvir, sum hava eið og keypt vorurnar, ið vit seldu fiskin fyrri. Nei, lat okkum endiliga vera menn at siga sum er: Tað er hin danska ríkisstjórnin, Staunings ríkisstjórnin, sum við valutacentralini hevur skipað fyrri, at Danir tóku vorur í býti fyrri salt- og klippfisk okkara. Hjá Føroyingum sjálvum hevði tað verið ómøguligt at tikið nakað til muns av apilsinum og korenum, rósinum og øðrum fruktum eins og av víni frá hesum londum.

Men tað er rimiligt, at Danir gera hetta fyrri okkum. Vit eiga tað uppiborið hjá teim, bæði ti vit eru danskir statsteknar og ti vit jú sum kunnugt keypa fyrri nógvir milliónur frá Danmark.

Utan danska stats, donsku ríkisstjórnar hjálp sluppu vit ikki av við fisk okkara. Tað er vist og selt. Vit skylda ríkisstjórnini stóra lokk sum hon hevur styðjað salt- og klippfiskasøluna í samband og samarbeiði við »Fiskaexport« og valutacentralina. Utan hesa báðar faktornar hevði tað sæð tvífalt súrari út fyrri okkara fiskasølu enn tað ger í dag, hóast tað langt ifrá er so væl vorðið sum ynskiligt.

Men hvor hevur tað skipað so væl sum ynskiligt? Hvat seldi Ísland av klippfiski til Spania — og hvat selur tað nú? Nógv, nógv, ja so nógv verri enn hjá okkum — tað er sannleikin!

Utan valutacentralina, »Fiskaexport« og »Kongeriget« Danmarks Fiskeribankes financieran av Fiskaexport og fiskivinnu okkara koma vit onga leið — tað er sannleikin, ið »Dagblaðið« í seinastu bløðum hevur roynt at

sett á høvðið, endavent og gjerdan til eina brotsgerð.

Men henda rangvörgeran og endavendan verður at kosta vinnuflokkinum høvðið — tað ivast vit ikki í, so satt sum Føroyingar eru eitt siðað og sáttligt fólk, ið frábíður sær makkarskap við teir, ið vilja gera »humbukk« burtur úr fólksins livisinteressum.

Likindini í Føroyum nú á døgum.

Føroyingar tykjast yvirhøvar altíð at hava verið eitt ógvuliga afturhaldandi, varið og forntdyrkandi fólk, hava havt fyrri-varni og hava havt vantrestu á øllum tí, ið nýtt hevur verið. Allar nýggjar royndir, øll tala um nýggj framtok hava lifið og einki verið dámd, tað hevur ypt økst og hildið fyrri: at tilfikt fór ikki at ganga, og hasir, ið undangongumenn skuldu vera, vóru orvitfisknokkar og kundi einki álít havast á.

Og tað tykist ikki bert í teirri føroysku fólkasálini, at lyndið hevur verið til at seta fótur og spenn móti tí nýggja, móti menning í ymiskum víðurskiptum; men fjöldin hevur eisini havt eitt logið lyndi til at froast, tá ið illa hevur gingist í hond. At t. d. nýggjar fyrirtøkur eru farnar fyrri bakka, hevur frot mangan, ein hevur eins og merkt eina spottfennan yvir hesi, ið skuldu fara at takast við slíkum, sum aldri fór at bera seg.

Ein hevur í huga »Skipafelagið Føroyar«, tá ið tað var stovnað og so illa vildi til, at hin svenska skipasmíðjan, ið byggja skuldi damparin, fór á húsagang. Og soleiðis var eisini ísvirkisroyndin, sum spókt hevur til dagin í dag, og sum hevur verið nýtt til politiskt vápni og hevur verið sagt at vera orsökini til, at Føroyingar komu í so ringt orð í útlandinum (í Danmark). Ein roynd, sum kanska þrú og bert fór í hundarnar, ti eingin hevði álít á hana. — Vøru fáir likinda skiparar, sum hirdu seg at taka ísvirkisbát, men lótu óeydnismenn ganga á odda, og fóru so allir hesir valabátar við nýggjum veiðiháttum so av aftur landinum. —

Tað ringasta og syndarligasta hevur verið, at ting okkara hevur mest verið sett saman av slíkum monnum, sum hava gingið undan við hesum vantrestinum og hava hildið við líka ter afturhaldandi krefturnar í fólkinum. . . .

Einkarsøla fyrri

**A.s Dansk Glasuldfabrik
og Aktieselskabet for Kemisk Industri.**

GLASULL er avgjørt besta og biligasta tilfarið til »isolasi-jón« av hitaverki. Hann, ið setur upp hús, eigur at nýta glasull sum innkot móti kulda og fukti. Rottur, mýs og ótoy kunnu ikki búgva í glasull, og heldur ikki frívist »svampur« í glasull.

AKITON er besta takpapp, fæst í ymiskum litum og tjúktum. Eisini fæst vegg- og gólpapp.

AKINOL Asfaltemulsjón í »pastaform« er besta smýrsil móti fukti og vatni. Avbera gott til betongveggir.

AKINIT plátur, ið gjørdar eru av pressaðum knústum víði, sum er »impregneraður« er besta tilfar til loft og veggklædning.

Hjá mær fæst hetta o. m. a.

Gerð so væl, spyrji um tilfar og prís.

Telf.
337.**JOHAN ZISKA**Telf.
337.

Víðvíkjandi vinnulivinum er tað komið so vítt, at menn hava hildið beinanvegin, at einki annað reiðskap hevur hóskað fyrri Føroyingi enn húkur. — Tað tykist mestsum, at hesir menn hava hildið, at hin alvís forsón hevur ávíst hesum fólki sum einasta reiðskap at veiða fisk við: lodd og snori.

Og tí hevur ævigt og altíð hoyrt um »Fornýelse« af den feroske Fiskeflaade, tann snorisveiddi fiskurin bestur í heiminum, nógvur ferðir betur var at keypt so og so mangar sluppir (til snorisfiskiskap) enn at tveitt allar pengarnar burtur til ísvirkisroyndina, skuldi ein av oddamonnunum innanfyrirvinnulivið halda fyrri.

Og so hevur leiðin gingið: nýggj fór hava verið keypt, at ein partur av hesum ellisprúð fór, sum bara skulu hava verið havd til fiskiveiðu við lodd og snori.

Og hoyrst hevur fyrri oyrunum, og sagt hevur verið útlendinginum bæði munnliga og skrivliga, at tann føroyski fiski-

maðurin ikki forvann meiri við slitt verk enn 400—500 — og kanska upp til 600 ella 700 kr.

Og farið hevur verið avstað aftur á hvørjum vári við ringum tannabiti, og alt hevur lagið verna: fiskamongdin minkað og inntøkurnar hareftur, so var ikki fólkíð her á landi vant við so rakan kost, hevði langt síðan havt verið uppreistr. Og bløðini hava meðan sagt frá og rokna upp, hvussu nógv Eingilskaðurin við sínum trolaraflota hevur fært til lands av Føroya grunnum, fólkíð hevur í maktaloyssi bannað fyrri ránsmanninum, sum oytt hevur hesar strendur, menn hava hildið illsinnisrøður um at fáa Grønland upp fyrri tí føroyska húkinum (inntil kanska tann dagur rennur upp, at ein partur av hesum ellis-skipum ikki koma heimaftur av hesi longu og vandamiklu ferð). Og aftursvarið frá teimum, ið hava grønlandslykilin, hevur verið, at Føroyingar kunnu modernisera sína veiðu og kappast við hinar, sum taka

- A. T. -

er tykkara forrættning, arbejdsmenn og fiskimenn i Froðbiar sóknar kommunu. Við hvørjari krónu, tit keypa í **A. T.** styðja tit **A. T.** og arbejdaraklassans sak.

Hvør arbeidari og arbeidarakvinna eigur at siga við seg sjálvan: Eg vil ikki vera svikjari av arbeidaraklassans fyrirtøku, men skal royna at keypa í **A. T.** Bert við at standa allir sum ein sigir arbeidaraklassin!